

Dat boek

ge n̄ wy en niet geuen. want wy des myt eyde verbonden syn ende vnder der vermaledijngen dat wy in spreken. Vermaledyet sy de die syn dochter giffst den kinderen van benyamyn. Sy namen raet ende spraken. Hyet die hochtijde des heren is in silo. Jar getide de dat geleghen is tho dem suden der stat bethel. en̄ to den osten wege dye van bethell geit to sichyman. en̄ toe dem suden der stat lebona. Ende sy geboden de kinderen benyamyn ende spraken. Gact en̄ ret stoppet uw in den wylgarden. ende als gi niet dat dye dochter van silo et dantse leiden alls sy van gewonten plegen: so loept siellik vith den wylgarden ende nemet ygelik ein. en̄ gat in dat lant benyamyn. ende als et vader: ende et broder komen ende wylten sich teghen uw tornen off stiden: wy sulle en̄ seggen. Verber met uw erre want sy en̄ hebben et uw niet gesnoemt myt recht alls stiden off wynner: sonder so sy baden dat gy sy en̄ gheuen: doe en̄ wolden gy sy en̄ niet geuen ende also is die siude van uwer syden. ende deden benyamyns kinders als en̄ gebaden was. ende na eren getalen nomen sy van den dochteren wyff die die dan se leyden. ende gingen in et woningen ende tymerden dye stede ende woenden dat in. en̄ dye kinder ysrabell kneden wederumb myt ere ge slecht ende ghefinde in et woningen. In den dagen en̄ was gemit konink in ysrabell. sunder een yghelick wat em techt docht toe sin dat de de hij.

Hij is uit dat boek Judas dat is der richter

Hijet begynt dat boek Ruth

Dat ijste ca. woelymelech ende Noemy syn wyff ende et sone gingē in dat lant va moab vimb der ducre tijt wyll in bethleem

Roden dagen eins richers doe dye tichter hertschopten: doe wart grot hunger in dem lande. ende doe gink ein man van bethleem iuda: dat hi waelden in dat konynckrik der moabyten myt sine wife ende twe kinderen. Hij hete Elymelech en̄ de syn wyff noemy. ende van den twe sen̄ der ein herte maalan ende die neder chelion eufrate van bethleem iuda. En̄ als sy in quamen in dat rick der moabyten en̄ woenden dat. do starff e

lymelech noestiy man. en̄ sy bleff myt de kynederen die namen wyff vyt den moabyten. dye ein herte orpha ende die ander herte nit. en̄ bleuen daer tien iaer ende stouen beyde maalo en̄ de chelion. Ende do bleff dat wyff betroeft der twyter sone ende ers mans. ende stont vp dat si ginge vyt de lande der moabyten myt beyden eren snurgen. want sy had gehoert dat dye here ysrabell angesien had ende en̄ spyse gegeuen. Sy gink vyt van der stat des vreinden landes myt beyde eten snurgen. en̄ do si all rede watz vp den wech heym to gaen in dat lant Juda. do sprak sy to et. Gact in uwer moeder huis: ende dye here soll myt uw bermherheit do. als hij myt myne do den en̄ myt my gedā heft ende geue uw to vnyden rast in de huse uwer man die gy nemen sult. ende kuisten sy. en̄ dye schreyden myt ludter stemmen ende vpen ende seden. wy wylten myt dy gaen to dynen volk Den antwoorden sy. Kijet wederumb min dochter. Watumb komet gy myt my? Mach ik yet meer dragen enige kinder in mynen buke: dat gy hapen moet van my enighe man? Myne dochter kijt wederumb ende gact enwech. Ik byn alte alt ende vnbequeme man to nemen ende off ik ok in deser nacht mocht vnfangē ende kinder gewynnen. ende woldet gy daere beyden bys dat dye gewassen ende alt ghe noch worden soe werdet gy alde wyue eer ghy dye nemet. Hjrumbyd ik uw myn dochter dat gy my latet. want uw bedrossnis mee mi drukt. ende dye hant gaets is rit tegen my ge gaen. Do houen sy et stemmen vp ende beginnen to schreyen. Orpha dye kuisten et vrouwe ende kneden wederumb. sonder Ruth dye bleue by erre vrouwen der sede noemy. Hye dyn nicht is wederumb gegaen to eten volk en̄ weeren gaeden. ga du myt er. Die antwoerde. toe ne dy niet vp my dat ik dy niet en̄ late en̄ niet enwech gae. soe waer du geyst ik ga myt dy ende waer du wonest dat wyll ik oek woenen Dyn volk is myn volk ende dyn ghot is myn got. die erde de dy steruende vntfenget dat in wyll ik oek steruen ende dat in wyll oock be grauen syn. Dyt do my got ende dyt geue hij my to. off my niet allene die doet van dy schijdet. Ende als noemy sach dat Ruth in ere moede verhar det was do en̄ wolde si sich niet meer tornen vp sy: ende oek niet meer raeden weder to knien. ende sy gingen to samen ende quamē in bethleem. Also balde als sy in die stat quamen to haant brak dat vyt ouer all. en̄ de wyff sede. dat is noemy. de antwoerde si: en̄ hetet niet noemy dat is schoē: sunder mara dat is bicter. Want dye almoechtige hefft my toemaele veruult myt bytterheit. Ik byn vol vytgegangen. ende ydell hefft my dye here wederumb

Gleit. Watū hetet gy my noemy de de here
geotmodicht hefft en de almechtige bedruct
hefft. En quā noe my my Ruth vā de geslech
te der moabytē: ers sons wyff vyt de lāde dat
si vrient in had gewoent. en quā weder in bet
leem do men die ueste gerst affmeyeden.
**Dat tweede capittel wo Ruth van erre vrouwen
gehete gink in dat velt aren. en wo si toe booz
quā en wat hij tho et sprack**

Rymelech et man had dat wonen ey
nen neuen de was ein mechtich mā vā
gude booz genompt. en do sprak ruth
vā moab to erre vrouwē. Offtu my dat hetest
ik ga in dat velt ende lese de arē vp: de vntual
len syn den meyeten off ik enige genade vindē
des gudgygen vaders tegen my. Hy antworde
et. ga myn dochter. en si gink en vergaderde
die aren na den rugge der genre die ghemejet
hadden: en dat geuele dat de acker was eines
mans geheten booz. en de was van der mach
sichop elymelech. En siet hij quā gegaen vit vā
bethlee ende sprak to den meyete. Dye here sy
myt uw. sy antwoorden em. de here gebenedyde
dy. Do sede booz to de iungen de der meyete o
uerst was. We is dese maget. Hij antwoorden
Dat is de moabytē de ko emen is myt noemy:
vyt den lande der moabyten: ende bat dat sy
mocht dye aren vplexen dye liggen bleuen. so
volget sy na den meyete ende is van de morgē
bys noch hje gewest. ende en is sint niet thoe
huis gewest. en booz sprak to ruth. Hore doch
ter. ga niet to vergaderen in enige ander acke
re. en ga van deset stat. sonder voge di
to mynen meyeden en volge den war de arē.
Ik heb mynen gefinde beualen dat dy nemāt
hinderlik en sy. en off dy doostet so ga toe den
wateren. en dink des water dat myn ghesint
de dinkt. Hy vele vp er ansicht ende beden vp
de erde. ende sprak to em. wan kompt my dat
dat ik genade heb vunden in dinen ansicht. en
de du dy werdigest my vremde wiff to kennē.
Hij antworde er. my is gesacht all dattu dyn
te vrouwen gedaen hefft na dode dims mans
en dattu gelaten hest din alderen en dyn land:
dat du in gebaren byst. en bist gekomē to den
volk der du niet hefft bekant. dye here sall dy
dyn werk vergelden. en vol loen saltu vntfan
gen vā gae de de herē van ysalhell to de du ko
men byst. en vnder de vlogele du geuluwē bist
Hy sprak myn here ik heb genaede vonden in
dynen ansicht dattu my ghetrouwē hefft ende
sprakest to dem heren dinē maget: de ick niet
gelik en bin enigen van dynē meyeden. en do
sprak to er booz. als dat etens tijt is so kome
het inde ete broet ende netre dynen bete in de
etik. En also satte si sich an de side der meyete.

en tasten myt to ende at ende wart sat en nam
dat er ouerden. en van dan stūt si vp dat si na
gewonden de arē vergaderde. en booz geboet
sinen kinderen ende sede. off sy myt uw arnet:
verbedet des er niet. en myt voesat weert vyt
uwē getuen ende laet dat liggen dat sy aene
schemde lesen moege. Ende nemant en straffe
sy in den vergaderden. ende sy las in dem acke
ker bys an den auent. ende wat sy gelesen had
dat klopten sy vyt myt emte roden. ende vant
der gersten volna em mate Ephē. dat syn dī
mudde. Dye dwoch sy ende quā wedder in dye
stat ende wyssden dat erre swagerfrouwen en
de ok gaff sy er van den ouerbleuen erre spy
sen: daer van sy sat worden was. En do sprak
to er er swagerfrouwe. waer hefftu hude ge
aret. ende waer hefftu dit werk gedaen? Ge
benedydt sy die: die sich dinne verbermet. Ende
sy sede et by wem sy gearbeit hadde. ende se
de den namen des mans dat hij booz hete. der
antwoorden Noemy. Gebenedydt sy dye van
dem heren: want die selue ghenade dye hij be
wyssden den leuendighen die hefft hij oek be
halden den dōdē: ende vortmeer sprak sy. Dye
mynsche is vnse maech. Ende Ruth sede. Hy
geboet my oek dat ik also lange by sinen arns
luden bleue: bys all dye vruchte ghemejghet
wordē. Do sede er swagerfrouwe Myn doch
ter dat is beter dattu myt sinen mechden vyt
gaest vp dat dy nemant wedersta in enighen
vremden acker. Also voegeden sy sich toe den
wegeden booz. ende aerden also lange myt en
dat dye gerste ende dye weyte in der schute ko
men was

**Dat derde Capittel wo Noemy rechtwoe
Ruth solde doen dat sy queme to ralste en ges
make myt Booz**

Na dem als si do weder quā to erre swa
gerfrouwen doe hoerde sy van er. Myn
dochter ik sall dy rast soken. ende sall
dy voorien dat dy waell sy. Dese booz myt des
meyeden du in dem acker gewest byst is vnse
naste. ende in deser nacht sall hij wassen. dye
gerst in deser schuten. datū so wasse dy. ende
make dy rein ende salue dy: ende doe din beste
kleder an ende ga in dat huis. Dye mynsche *Booz. len sie dy niet bis hij geten ende gedru
ken hefft. ende wan als hij slapen geyt so mer
ke wael dye stat daer hij slept. ende dat saltu
kommen en vntdecken den mātell dat hi mit ge
dekt is to sine votē. dat val ned en dat blif lig
gen ende hy sal dy legge wattu doen sallt. Sy
antwoorden so wattu gebedest dat sall ik doen
ende sy gynge aff in dat gehuse ende dede alls

Ruth

dat er eere swager vrouwe beuale had. en als booz gese had en gedruiken en was vrolicker worden en gink slapen by einen hoep der ga uen do qua si verborgentlik en vntdeckten em den mantel to sinen voten en lede sich dar. en siet als dat was mydnacht verschrekke de ma en wart vertueert en sach em wyff liggen toe si nen voten en sede der. we bystu? Hy antworde Ik bin Ruth din derne. vistrek dinen matell ouer din derne. wat du die naaste dar to byst. En hij sprak. myn dochter du byst gebenedy et van dem heren en de ieste berinheiticheit he stu ouerwonnen myt der leste wat du met na geuolget en byst den iungen si sin arm oft tick darub en heb geimen anxt dattu my sechst dat wyll ik doen. all dat volk dat wont hynne de porre mynre stat dat weit waell dattu byst ein wyff der doechde. Ik en loue niet dat ik dy na sy. sonder dat is em ander dye dy negeris dan ik. cast dese nacht. en als dat morgē wert wil hij dy dan myt de recht der nastē machschop beholde: so is dat waell gedaen. ende off hij des niet don en wyl. so wil ik ane twuel dy behal den lefft die here slape bis to morgē. Hy slepe to sinen voten bis die nacht sich schede. en stu de vroe vp eer sich dye lude mochte bekennen en do sprak booz to er hode dy dat nemant en verneime dattu hijt gewest byst. en vort spreid de dinen mantell den du vmb hest en halt den myt beyden hande als si en sproide en helde. hij mit er dat vp ses mud gerste en lede er de vp die dwoch sy in die stat en qua to erre swagerfrouwen. die sprak to er. dochter wat heffstu gedaen? Hy sede al dat er de ma gedaen hadde. Hyet ses mud gersten gaff hij my en sede. Ik en wyll niet dattu ledich wederub komest toe dinre swagerfrouwen. en do sprak noemy. bey de dochter bis wy besien wat vitgāk dit dīk hebbē wyll. wat de ma en fall niet vphorē bis dat hij volbrengt dat hij gespraken hefft.

Dat. in. ca. wo booz bode de naesten mage dat hij Ruth neme toe wyue.

Booz gink vp to der poort en sat daer. en do hij sach dat die naaste vor em he gink dar aff gespraken is gewest: doe sprak hij to em. Kom em weinich en sitte hier by my en nomde en by sinen name. Hy kijde sich to em en sat by en. en do na booz tien man van den alsten van der stat. en sprak to de. Hit het. do si all saten do sprak hi to sinen maege. En deil des ackers vns broders elimelech re kostre noemy die nu weder komē is vit de rik der moabyte: dat wolde ik dattu dat hordest: en wolde dat dy seggen vor de alste myns vol kes de nu hijt by sitte. woltu dat besitē na re chte des effs. so gelde dat en besit dat. en off dy dat myshaecht dat selue segge my dat ik

were wat ik doen fall. wat daer en is namant naetre dan du de du din naaste bist. en ik de ich dat na volge. en hij antworde ik wyll den ac ker gelden. de sede boozwan als du geldest de acker vit der hat des wyffs. so saltu nemē ruth van moab de wyff was dins neuē die doctys dattu verweckest dins naast in namen in sinen erue. Hy antworde. Ik wyke de rechtē des erues. want ik en sal de nakomelinge myns gefindes niet verdilge. gebrucke du myns oordels des ik doch gerne vntberē wil. en dit was em sede van alders in ysrahel vnder de naasten wa als em de anderē sins rechtē vntwyke wolde en dat de reclinge stede were. so vntbade die ma synē schoē. en gaff de sine nasten. dat was dat getuch des ouergeueis in ysrahel. danumb sprak booz to synē nasten. do vit dinen schoede dede hij snel vit van sine vote. do sprak hij to de alsten en voeden gemenē volk. gy hyt de ses hude getuch dat ik besitē fall all dat was elimelech: en cheliō en maalō dat my gift no emp. en off ik ruth va moab de welk wyf was maalō to wyue neme. en verwelk de naem des do de in sinen erue. op dat syn naē van sine ghe finde en va sine broderē en volk niet verdilige en werde so welset gy getuch deses dinges. do atworde all dat volk dat in der poort was en de alsten my syn des getuch. de here make dat wyff de in din huis kūpt als rachel en lydye getymmerd hebbē dat huis va ysrahel. en we se en lytke der dochde in effrata en heb emē vechochde namen in bethleē en werde din hus als dat hus phares den thamar gewā. en va den sade den dy die here geue fall vt deser maget. hyrub booz na Ruth to wyue. ende gink in to er. ende gaff die he dat sy vntfeik en gebar einen sone. ende do sprak dye here to noemy. gebenedyct is die here die niet geleden on hefft. dat vntbreken solde em etue in dinen gesynde ende die name genomet worde in ysrahel. en dattu hefft dat din sele trosten mach ende din alder voden. wat van dinre snuren is gebaren die dy lieff hebben sal. en dat is dy vull beter du du seuen sone heddest. En Noemy na dat kyt in ere schoet en werde des als em āme off em bewaterse. de nabēt mytrotis de lych myt er en spraken. Noemy is een sone ne gebare en hetē synē naem obed. Dese was psay vader dy dauids vader was. Dit syn de geburde phares Phares gewan Eson. Eson de gewan arām. Arām die gewā ampnadab. Ende Ammadab die gewā Naason. Naasō de gewan salmon. Salmon de gewā booz. Booz gewan obeth. Obeth gewan Psay. Psay gewan dauid.

Hijt is vit dat boek Ruth

